

SENIORIPÄIVÄT

- Ohjelma alkaa klo 10
- Lounas klo 11.30 - suositus 3 €

TAMPEREEN
MESSUKYLÄN
SEURAKUNTA

Maanantaina klo 10 seurakuntatila Kauksun Kulma

- Ohjaajana Jyrki Pikkarainen 050 326 2388
- Vuoden viimeinen 12.12.

Tiistaina klo 10 Linnainmaan seurakuntakeskus

- Ohjaajat Janne Kankainen 050 560 8361 ja Jyrki Pikkarainen
- Itsenäisyyspäivänä ei kokoonnutu. Vuoden viimeinen 13.12.

Keskiviikkona klo 10 seurakuntatila Aunes

- Ohjaajana Pirjo Torikka 050 563 3724
- Vuoden viimeinen 7.12.

SENIORI-ILTAPÄIVÄT

Pappapiiri - Seurakuntatila Kauksun Kulma

- Maanantaisin klo 12 - parilliset viikot. Jyrki Pikkarainen 050 326 2388
- Vuoden viimeinen 12.12. klo 10. HUOMAA: poikkeava alkuaika

Etuovi - Atalan seurakuntakoti

- Tiistaisin klo 13 - parittomat viikot. Antti Kulmala 040 194 4517
- Vuoden viimeinen 13.12.

ALL-INN APU - puhelinpäivystys

- maanantaina klo 14-16 puh. 03 219 0009
- tai diakoni Arja Hilliaho 040 804 8624
- seniorityön kotikäynnit, kotiystävät, saattoapu
- www.tampereenseurakunnat.fi/allinnapu

SENIORIKIRJE MARRASKUU 2022

KIVEÄ KEVYEMPI

Eräänä syksyisenä aamuna katselin kimaltavaa merta Utön majakkasaaren eteläisimmässä kärjessä. Olin taittanut matkaa rantakallioille hitaasti hengitellen. Oloni oli tyyni ja pitkä viikonloppu hiljaisuuden retriitissä vasta alkamassa. Merellisiin maisemiin unohtuessani en arvannut, että orastavaan rauhaani tulisi heti häiriö.

Kulkuni jatkui rantoja mukaillen poukamaan, jonne kätkeytyi lähes loputon luku kiusauksen sytykkeitä - meren pyöreäksi hiomia kiviä.

Retriittiä edeltävinä päivinä olin siistinyt kotini puutarhaa talveksi. Pohdin, mistä joutaisi lisää koristekiviä kukkapenkkieni reunuksiin? Nyt edessäni aukenivat Utön aarteet.

Huomasin pian suunnittelevani kivisaaliin rahtaamista mantereelle. Puolen päivää olin pakahtua kiusaavien kivien sisäiseen painoon, kunnes väsyin tunteeseen. Sain sieluni syöksykierteestä kiinni ja havahduin. Olin tullut retriittiin elpymään, päästämään arjestani irti. Miten pyöreiden kivien kuumeinen pohtiminen auttoi minua siinä?

Päädyin lopulta pitkän laivalaiturin nokkaan. Viivähdin pylvään päälle ja tarkastelin rannalta poimimaani, taakakseni päätynyttä pyöreää kiveä. Siihen kiteytyi haluni ja paloni. Kun otteeni lipesi ja kivi molskahti mereen, tunsin tuulahduksen vapautta ja rauhaa.

Jostain sisikuntani pohjalta kuulin kuiskauksen: "Kerää vähemmän, katsele enemmän - kerää vähemmän, katsele enemmän". Se oli puolustajani ääni, joka saattoi minut kiveä keveämpänä ihailemaan taas edessäni avautuvaa aavaa ulappaa.

- Antti Kulmala

Olen Antti Kulmala, diakoni Messukylän seurakunnasta. Aloitin työssäni Aitolahden ja Atalan alueella 1. syyskuuta.

Sattuipa sopivasti!

Päivämäärä oli myös diakonian viran päivä ja tänä vuonna erityinen juhlapäivä. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon diakoniatyö täytti 150-vuotta. Juhlallinen alku, joka alleviivaa liittymistä auttajana sukupolvien jatkumoon.

Sukupolvisopimuksesta on tärkeää pitää kiinni! Kukin sukupolvi vuorollaan sitoutuu pitämään heikompien puolta. Diakonia kuuluu kaikille.

Mikko Mäkelä virkeä ikämies

Ikäihmisille tarkoitettun Nääsville ry:n Irina kävi senioripiirissämme valistamassa meitä vanhuksia sopivasta ja riittävästä ravinnosta. Kun Irina ja Mikko, vanhat tutut tapasivat, tarttui korviini sana videointi.

Kyselin tarkennosta Mikolta. Mikko oli videoinut Nääsvillelle Virkeät ikämiehet -tilanteita niin terveellisten ruoka-aineiden ostamisessa kaupasta kuin ruuan laittamisessa kotona. Mikko esitteli jututtajalle videolla helpon liha-keiton tekemisensä ohjeineen.

Opiskelijana ja opettajana

Mikko syntyi Turussa 1933, mutta lapsuuden asuinpaikkoina oli Helsinki ja Turku, josta välillä oli sota-ajan evakkona Maskussa. Isovanhempien kodilla Maskussa oli muulloinkin kesäaikoina suuri merkitys. Mikko pääsi osallistumaan maatalon elämään. Haki hevosia laitumelta, näki porsitusta, lehmien astutusta, eläimien käsittelyä lahtamisvaiheessa.

Lukiolaisena ja yliopisto-opiskelijana hän oli jälleen Turussa. Lisensiaattityössään hän mittasi lämpötiloja lähellä absoluuttista nolllapistettä eli $-273,15\text{ °C}$. Mittausvälineisiin kuului voimakkaasti lämpöä eristävä astia. Siinä oli kolme termospulloseinämiä ja välissä tyhjiöt. Mittaus-tulokset olisivat riittäneet tohtorinväitökseen.

Sitten tuli kutsu Turussa teknillisen oppilaitoksen vt. fysiikan yliopettajaksi yhdeksi lukuvuodeksi. Siihen opinnot päättyivät. Sitten tarjolle tuli vakinainen fysiikan yliopettajan virka Tampereella ja Jyväskylässä. Lähempänä Turkuja oleva Tampere tulikin muuton kohteeksi ja työ-pesti kesti loppuvuoteen 1994. "Minä viihdyin opettajana todella hyvin. Mulla oli oikein ilo opettaa", Mikko toteaa. Sitten tuli polven leikkaus, sairauslomaa ja eläkkeelle siirtyminen.

Vain latvatähti joulupuussa

Mäkelän perheen poika, nuorimmainen, oli tulossa Moskovasta joulunviettoon kotiinsa. Neljä henkilöä oli autossa. Keli oli pettävä. Auto lähti luisuun Valkeakoskella ja katto edellä rysähti koivuun. Kaksi kuoli

Mikko Mäkelä

ja yhdeltä katkesi jalka reidestä. Toinen kuolleista oli Mäkelän poika. Suru herkistää yhä isää. Joulukuusen ainoa koriste oli silloin latvatähti. Toivon tähti. Toinen suuri menetys oli liki 20 vuotta sitten, kun Mikon puoliso kuoli.

Kirjantekijänä

Mikko on ollut työtoveriensa kanssa tekemässä fysiikan oppikirjoja, kaavastoa ja oppaita teknikko- ja insinööri-koulutukseen pyrkiville. Oppikirjojen ja oppaiden kirjoittaminen tapahtui tavallisella kirjoitusko-neella matkailuajoneuvossa. Mikon surutyötä lievensi kirjanteko. Irrrotti ajatukset läheisen poismenon miettimisestä toviksi pois.

Liikunta

Nuorena lyhyemmät koulumatkat kävellen ja pidemmät pyöräillen loivat Mikolle hyvän peruskunnon. Liikuntalajeihin ovat kuuluneet elämän varrella uinti ja vesijumppa. Valtimopullistuma vei uintihalut. Mikolla oli myös neljän suonen ohitusleikkaus 2010-luvulla.

Valoa senioreille ja papoille

17.10. Mikko tuli pitämään havainnolliset esitykset valosta ja lam-puista. Siirryttäessä hehkulampuista LED-lamppuihin meillä ikäopis-kelejoilla on ollut monia kysymysmerkkejä sopivien lamppujen valitsemisissä. Nyt niihin sai teoreettista ja käytännön selvitystä

Yliopettaja Mikko Mäkelän valaiseva opetustuokio valosta ja lamppuista. Läsnä oli erittäin kiinnostunut yli 30 henkilön opiskelija-joukko.

Mitä sitten lampun valinnassa olisi otettava huomioon?

Lampun **kanta** E27 (iso, aiemmin käytetyin tyyppi), E14 (pieni, "kynttilälampuissa"), G10 (nastakiinnitys).

Valovirta lm (luumen) Vanhojen "watti"lamppujen valovirtoja:
25 W – 250 lm, 40 W – 450 lm, 60 W – 700 lm, 75 W – 900 lm,
100 W – 1200 lm.

Väriämpötila K (kelvin)

2700 K lämmin valkoinen, 3000 K puhdas valkoinen,
4000 K kirkas valkoinen (vrt. "kirkasvalo"), 5000 K sinertävän valkoinen, 6000 K aurinko (pintalämpötila).

LED-tyyppisten putkilamppujen ostajat tarkistakaa, että mukana on sytytin, sillä vanhan tyyppisten lamppujen sytyttimet eivät enää kelpaa.

Me lamppujen ostajina tästä lähtien osannemme kiinnittää huomion Mikon kertomiin asioihin.

Asiatiedon kertoja

Mikko on asuinyhteisössään kertonut asiantuntijana valoasioista. Aiemmassa Messukylän kirkontupatoiminnassa hän innostavasti on kertoillut luterilaisuudesta sekä myös valosta ennen LED-kautta. "Jos pitäisi pitää vaikkapa juhlapuhe jollekin, niin se olisi todella työläs", synnynnäinen opettaja, muttei tarinankertoja, Mikko pohtii.

Jussi

Jussin jutut

Tässä marraskuun seniorikirjeessä on juttu Tampereen teknillisessä oppilaitoksessa pitkän päivätyön tehneestä fysiikan yliopettaja **Mikko Mäkelästä**. Hän toteaa: "Minä viihdyin opettajana todella hyvin. Mulla oli oikein ilo opettaa". Sen huomasi hänestä senioripiirissä, kun hän innostuneesti liki 89-vuotiaana havainnollistaen kertoili valosta ja lamputa. Hän lähti liikkeelle luomiskertomuksesta.

Mäkelä avaa uudesta katekismuksesta syntyjä syviä juttellessamme: "Tiede tutkii maailman synnyn arvoitusta sekä luonnon ja ihmisen kehittymistä."

"Usko luottaa siihen, että kaiken takana on Jumalan luova tahto ja rakkaus luomakuntaa kohtaan."

Mäkelä viittaa myös **Kari Enqvistin** havaintoon: "Väittäisin, että nykyfysiikan ponnistelut Kaiken teorian rakentamiseksi ovat saaneet innoituksensa kristinuskon (ja juutalaisuuden) käsityksistä yhdestä luojajumalasta, joka on säätänyt maailmankaikkeuden lait. Että on olemassa perustavanlaatuisin sääntö, josta kaikki muut säännöt seuraavat."

135 1. Jumala loi auringon, kuun ja järvet ja puut, ihmiset myös. Jumalan on taivas ja maa. Herraa me tahdomme kiittää. Herralle riemulla laulamme kiitosta. Herra, me kiitämme nimeäsi.

2. Jeesukselle virtemme soi, hän kuolemallaan elämän toi. Luonamme hän täällä nyt on. Herraa me tahdomme kiittää. Herralle riemulla laulamme kiitosta. Herra, me kiitämme nimeäsi.

3. Henkensä hän heikoille suo ja keskellemme lämpöä luo. Taivas jo on luonamme näin. Herraa me tahdomme kiittää. Herralle riemulla laulamme kiitosta. Herra, me kiitämme nimeäsi.

Riimiarvoitukset 1

1. Mikä kana löytyy sängystä?
2. Mikä tiili osaa kellua?
3. Mikä kuu on linnunlaulu?
4. Mikä kuri pitää laivan kiinni?
5. Mikä pomo tuoksuu?
6. Mikä tori on pellolla?
7. Mikä pitsa on oranssi?
8. Mikä tikka on sininen?
9. Mikä niini osaa hyppiä?
10. Mikä pakko sisältää rahaa?
11. Mikä lakko on eteisessä?
12. Mikä guru on hyppääjien aatelia?
13. Mikä ilma on pallon muotoinen?
14. Mikä laki on ihmisen korkein kohta?
15. Mikä kuri vaeltaa?

11. NAULAKKO, 12. KENGURU, 13. MAAILMA, 14. PÄÄLÄKI, 15. KULKURI
6. TRAKTORI, 7. KURPITSA, 8. MUSTIKKA, 9. KANIINI, 10. LOMPAKKO,
1. LAKANA, 2. KROKOTTILI, 3. KUKKUU, 4. ANKKURI, 5. LEIPOMO,

NENÄPÄIVÄN SANASOKKELO

P	U	U	L	K	O	M	A	A	N	A	P	U	C
J	A	U	T	T	A	A	R	S	M	K	L	D	P
H	X	C	N	I	V	N	K	O	U	L	U	W	U
Ö	T	U	K	I	L	E	U	Y	D	A	F	I	N
G	O	R	Y	X	Z	N	S	G	Q	P	B	L	A
V	I	Z	T	R	T	Ä	J	I	V	S	V	O	I
S	M	G	L	F	E	P	U	N	A	I	N	E	N
A	E	I	O	E	R	Ä	U	Ö	M	K	I	K	E
C	E	E	T	C	V	I	R	U	M	U	G	H	N
F	N	R	A	I	E	V	H	N	A	U	R	U	R
B	T	A	I	N	Y	Ä	D	E	T	R	O	B	I
N	U	H	A	U	S	K	A	T	T	O	G	U	S
I	L	K	Ä	I	N	Y	Y	C	I	V	O	L	T
F	O	R	C	E	Y	L	Y	K	S	I	N	O	I
S	Ä	L	Ä	H	E	T	Y	S	S	E	U	R	A

AMMATTI
AUTTAA
HAUSKA
ILO
KOULU

LAPSI
LÄHETYSSEURA
NAURU
NENÄPÄIVÄ
PUNAINEN

PUNAINENRISTI
TERVEYS
TOIMEENTULO
TUKI

ULKOMAANAPU
UNICEF
VESI
YKSIN

Sanat voivat olla vaakasuunnassa vasemmalta oikealle tai oikealta vasemmalle, pystysuunnassa ylhäältä alas tai alhaalta ylös sekä vinosti alas tai ylös.